

TÉMY ZÁVEREČNÝCH BAKALÁRSKYCH PRÁC NA KSJ

ponuka na AR 2021/2022

PhDr. Perla Bartalošová, PhD.

1. Prezývky politikov a ich voličov ako okazionálna lexika

Cieľom práce je zozbierať prezývky v slovenčine, ktoré sa viažu s politikmi a ich voličmi (napr. *Hranol, Matelko, Testovič, Ficovolič*) z internetových diskusií, usúvzťažiť ich s teóriou okazionalizmov, uviesť motivácie ich vzniku a identifikovať funkcie, ktoré ich tvorcovia sledujú.

2. Postoje verejnosti k jazykovej kultúre politikov

Cieľom práce je sociolingvistická analýza písomných a ústnych prejavov vybraného/ých politika/ov a pokus o interpretáciu ich funkčnosti vo vzťahu k potenciálnym voličom.

3. Jazyková kompetencia seniorov v online priestore

Cieľom práce je zistiť, aké jazykové štandardy a špecifiká má komunikácia seniorov cez informačné technológie, napr. na sociálnych sieťach. Zistený stav bude východiskom úvah o prípadných úpravách vybranej aplikácie pre seniorov.

Doc. Alena Bohunická, PhD.

1. Sebaprezenčná lexika na pracovnej sociálnej sieti LinkedIn.

2. Axiologizácia významu publicizmov (analýza hodnotiacich lexém v publicistickej sfére)

Mgr. Miloš Horváth, PhD.

1. Pronominá – ich slovnodruhová charakteristika a textotvorná funkcia

2. Substantíva v predmetovej funkcii a typológia predmetov v slovenčine

Mgr. Barbora Hurtuková

1. Blavák a koňar. Prezývky obyvateľov slovenských obcí a miest

Cieľom práce bude pokus o systematický zber vedľajších pomenovaní obyvateľov miest a obcí na Slovensku a motivácia vzniku prezývok ako jazykových pomenovaní konkrétnych

skupín ľudí podľa príslušnosti k mestu alebo obci. Práca by sa mala zameriavať na vysvetlenie otázok, prečo dochádza k vzniku takýchto pomenovaní, ako sa konštruuje ich úloha v jazykovom povedomí a aká je ich úloha v lexikálnom systéme slovenčiny.

Riešiteľ/riešiteľka práce by mal takisto preskúmať, kedy je možné považovať prezývky za integračné a v ktorých prípadoch sa ich výskyt v jazyku stáva neakceptovateľným. Na zreteľ sa bude brať aj emocionalita a expresívnosť takýchto slov.

Poznámka: Zber dát sa nemusí týkať výhradne celoslovenskej platnosti, po dohode je možné zúžiť výskumné pole na krajské celky.

2. Analýza slovenských prekladov vulgarizmov anglického jazyka v slovensko-anglickom paralelnom korpuse

Cieľom práce bude vyhľadávanie slovenských prekladových ekvivalentov vulgárnych (tabuizovaných) anglických výrazov pomocou dostupných nástrojov slovensko-anglického paralelného korpusu. Riešiteľ/riešiteľka práce sa bude zaoberať selekciou a identifikovaním jednotlivých výrazov, problematikou prekladu a následne sa pokúsi opísať ich funkčnosť a adekvátnosť.

Osobitný dôraz sa bude klásť na slovnodruhovú zmenu, absenciu prekladu i na frazeologické obmeny. Teoretickým zázemím práce bude charakteristika vulgarizmov v slovenčine, ich potenciál i funkcie v jazyku.

3. Translatologické problémy prekladu častíc slovenského jazyka do anglického jazyka

Častice ako neplnovýznamové neohybné slová slovenského jazyka môžu spôsobovať rozličné druhy problémov a ťažkostí počas ich prekladu do cudzieho jazyka (v tomto prípade do anglického jazyka). Riešiteľ/riešiteľka práce sa pokúsi pomocou nástrojov paralelného slovensko-anglického korpusu zistiť, aké prekladové ekvivalenty sa najčastejšie využívajú pri preklade vybraných častíc a k akým zmenám dochádza počas samotného prekladu – oslabenie významu, slovnodruhovú zmenu, absencia prekladového ekvivalentu v cudzom jazyku, synonymia prekladu a pod.

Práca by mala mapovať postoj prekladateľskej obce k prekladaniu, resp. neprekladaniu častíc do anglického jazyka a identifikáciu významových nuáns vznikajúcich počas prekladu.

Mgr. Maryna Kazharnovich, PhD.

1. Vedecký text v mediálnej realizácii

Práca bude zameraná na analýzu žánrových, jazykových a funkčných špecifik vedeckého textu podmienených jeho realizáciou v mediálnom priestore; výklad spôsobov jazykovej modifikácie vedeckého textu s cieľom jeho „sprístupnenia“ širokej verejnosti.

2. Jazyková kreativita vo virtuálnej komunikácii

Práca bude zameraná na analýzu a výklad spôsobov jazykového „zatraktívnenia“ virtuálneho textu, odhalenie funkcií kreatívnych jazykových prostriedkov a ich lingvistickú reflexiu s ohľadom na úroveň súčasnej komunikačnej kultúry.

Mgr. Dorota Lamačková

1. Jazyk (vybraných) popularizačných youtubových a TV relácií

Osobitosti popularizačného jazyka v službe jednoduchosti a zrozumiteľnosti pre verejnosť. Skúmanie vybraných dvoch cyklov o zdravotníctve – napr. *Baštrng*, *Bol raz jeden život ...(?)* Identifikácia príznakových znakov jazykových prostriedkov (napr. expresívnosti) na úrovni výslovnosti, gramatiky - morfosyntaxe, lexiky a ich funkcií - baviť, rytmizovať na podporu zapamätania ...

Doc. Mgr. Gabriela Múcsková, PhD.

pre bcl a mgr stupeň

1. Dynamika a variantnosť tradičných regionálnych dialektov v kontexte súčasnej jazykovej situácie

- východisko – heuristický výskum vo vybranom nárečovom prostredí (metódou nahrávania a dotazníka);
- analýza vybraných javov a porovnanie súčasného stavu so staršími výsledkami tradičnej dialektológie so zameraním na variantnosť, procesy archaizácie a neologizácie vo vývine nárečia;
- cieľ – zistenie aktuálneho stavu tradičnej regionálnej variety (resp. vybraných nárečových javov) na pozadí súčasnej jazykovej situácie vybraného regiónu; zachytenie prejavov dynamiky v stavbe a fungovaní tradičného nárečia a ich interpretácia z hľadiska synchronnej variantnosti v procese jazykového vývinu.
(lokalitu, resp. región, a zameranie na konkrétne štruktúrne nárečové javy si študent vyberá podľa vlastného záujmu a po dohode so školiteľkou).

2. Ľudová dialektológia – opis a interpretácia podoby a fungovania dialektov v súčasnej verejnej komunikácii a postojev k nim

- východisko – výskum zámernej aktualizácie nárečovej variety v prostredí verejnej komunikácie (v informačných a propagačných materiáloch, na internetových regionálnych stránkach, v jazykovej krajine a pod.) a opisov regionálnych nárečí, ktorých autormi zväčša nie sú dialektológovia alebo jazykovedci;
- analýza stratégie filologicky neškolených autorov pri opise nárečia a pri jeho prezentácii;
- cieľ – identifikácia motivácie vedomého využívania regionálneho nárečia vo verejnej komunikácii, postojev k nárečiam a spontánneho vnímania príznakových nárečových javov.
(lokalitu, resp. región a príslušnú oblasť verejnej komunikácie si študent vyberá podľa vlastného záujmu a po dohode so školiteľkou)

3. Variantnosť v jazyku ako dôsledok jazykového vývinu a mimojazykových faktorov

- východisko – identifikácia variantných jazykových jednotiek a výskum ich fungovania v súčasnej jazykovej komunikácii (alebo v historických varietách jazyka); porovnanie reálneho fungovania variantov a súčasných (alebo dobových) jazykovoregulačných snáh;

- analýza: vychádza z empirického výskumu reálneho fungovania variantných javov (excerpcia prameňov) a z porovnania zisteného stavu s reflexiou variantnosti v aktuálnych (alebo dobových) preskriptívnych dielach;
- cieľ – charakteristika príčin vzniku a pretrvávania variantných jednotiek v jazyku a ich funkčnosť, odhalenie súvislostí medzi vývinovými tendenciami v jazyku, jazykovým plánovaním a sociálnou, politickou a kultúrnou situáciou.
(zameranie na konkrétne jazykové javy a súčasné alebo historické obdobie si študent vyberá podľa vlastného záujmu a po dohode so školiteľkou)

4. Jazyková situácia na vybranom území Slovenska, jej historické korene a súčasná podoba

- východisko – heuristický (terénny a archívny) výskum vo vybranom nárečovom prostredí zameraný na jazyky a ich nárečia (metódy: nahrávanie, anketa, dotazník);
- analýza sociálnej, komunikačnej a jazykovej zložky jazykovej situácie mikroregiónu a motivácií jej súčasnej dynamiky;
- cieľ – identifikácia kultúrnych a sociálnych faktorov dynamiky jazykovej situácie mikroregiónu a jej odraz v statuse, štruktúre a fungovaní jazykových variet.
(lokalitu, resp. región si študent vyberá podľa vlastného záujmu a po dohode so školiteľkou)

5. Iná téma z oblasti dialektológie, vývinu a dynamiky slovenského jazyka alebo teórie spisovného jazyka podľa osobného záujmu študenta – na základe osobného dohovoru.

Mgr. Katarína Muziková, PhD.

Jazyk kuchárskych kníh/náučných a populárno-náučných diel/kázní/ľudových kalendárov/náboženských textov v predspisovnom období/v 19. storočí/na začiatku 20. storočia

Práca bude zameraná na analýzu a charakteristiku vybraných lexikálnych a/alebo gramatických prostriedkov vyskytujúcich sa vo vybraných textoch (v kuchárskych knihách, náučných a populárno-náučných dielach, kázňach, ľudových kalendároch, náboženských textoch...) z predspisovného obdobia alebo z 19. storočia, príp. zo začiatku 20. storočia (výber konkrétneho obdobia v dejinách spisovnej slovenčiny a druhu textov podľa záujmu študenta).

Problémové javy v interpunkcii z pohľadu používateľov jazyka

Práca bude zameraná na identifikovanie problémov pri používaní interpunkcie z pohľadu používateľov jazyka, na analýzu používania interpunkcie v súčasnej slovenčine.
(možné spracovať aj ako diplomovú prácu)

Prof. PhDr. Oľga Orgoňová, CSc.

1. Ľudové internetové výkladové slovníky 21. storočia: výhody a riziká

Pôjde o skúmanie 3 vybraných výkladových slovníkov online (najmä) slovenčiny, napríklad slovníka cudzích slov na www.môjslovník.sk, prípadne českého slovníka neologizmov www.cestina20.cz, ktoré tvoria bežní prispievateľ a, nelingvisti. Cieľom je porovnať tieto laické lexikografické diela s profesionálnym lingvistickým výkladovým slovníkom (napr. KSSJ či SSSJ), identifikovať rozdiely a zhodnotiť výhody a nevýhody oboch typov jestvujúcich lexikografických diel.

2. Neologizmy v súčasnej gastronómii na Slovensku (nové slová, nové významy, kalky)

Sledovanie kultúrnej podmienenosti jazykovej dynamiky slovenčiny na časovej osi (medzi neologizáciou a antikvarizáciou) ako procesu a jeho produktov (neologizmov z vymedzenej sféry, prípadne „módnych“ slov - okazionalizmov ako *coolinári* a pod.). Súčasťou práce bude slovník 200 kulinárskych neologizmov.

3. Dva preklady knihy A. de Saint-Exupéryho *Malý princ* do slovenčiny (1986, 2020).

Jazyková interpretácia

Cieľom je porovnať jazykovú stránku uvedených textov (morfológické, syntaktické, lexikálne znaky), identifikovať odlišnosti a lingvisticky zhodnotiť zistené aktualizácie/zmeny/opravy v novom preklade.

Mgr. Kristína Piatková, PhD.

1. Predikatívny nominatív a inštrumentál v praxi

Zámerom práce bude opísanie postavenia predikatívneho nominatívu a inštrumentálu na základe odbornej literatúry a konfrontácia jeho používania v odbornej praxi (prekladatelia, editori, korektori, novinári, učitelia).

2. Neohybnosť v mediálnom podaní

Zámerom práce bude teoretické vymedzenie ohybnosti/neohybnosti na základe odbornej literatúry a analýza zvoleného javu v konkrétnych hovorených i písaných mediálnych textoch/komunikátoch.

3. Polopredikatívne konštrukcie v mediálnom priestore

Zámerom práce bude vymedzenie polovetných konštrukcií na základe odbornej literatúry a ich uplatnenie v hovorených i písaných mediálnych textoch/komunikátoch (funkčnosť PPK, ich využiteľnosť, resp. ich „zánik“).

Mgr. Zuzana Popovičová Sedláčková, PhD.

1. Kongruencia (zhoda) a jej podoby v používateľskej praxi

Bakalarant svoju pozornosť zameria okrem zhrnutia relevantných poznatkov o zhode (kongruencii; t. j. spôsobe realizácie syntagmatického vzťahu) osobitne na problémové javy objavujúce sa v jazykovej praxi, prípadne na rozkolísanosť uplatnenia zhody v syntaktických konštrukciách.

2. Datív a jeho sémanticko-funkčná dynamika v súčasnej slovenčine

Bakalarant sa zameria na skúmanie funkčného a sémantického využitia datívu v súčasnej slovenčine a upozorní na zmeny alebo na nové tendencie v jazykovej praxi (napr. zmeny súvisiace s uplatnením predložiek, sémantické posuny a pod.).

3. Číslovky v morfosyntaktických a komunikačných súvislostiach

Cieľom práce je na podklade zhrnutia relevantných poznatkov o slovenských číslovkách (so zreteľom na morfológiu a syntax) poukázať na ich uplatnenie vo výpovediach používateľov jazyka, a to s dôrazom na dynamizujúce tendencie, aktuálne problémy používateľov (napr. vzhľadom na normu jazyka al. iné), ďalej na špecifické komunikačné

potreby používateľov jazyka a pod. Záujemcovi odporúčam vybrať si spomedzi sémantických odtienkov čísloviek iba jeden druh (napr. základné, neurčité číslovky).